

BLOGGERLIK VA DEZINFORMATSIYA: PLATFORMA MEXANIZMI

Ómirbaeva Aziza Bekbergen qizi
Qaraqalpaqstan Respublikasi Nukus shahri
Berdaq nomidagi QDU magistranti

Annotaciya: Mazkur maqolada ijtimoiy tarmoqlarda blogerlik faoliyati orqali tarqatiladigan dezinformatsiya va feyk xabarlarining platformalar orqali tarqalish mexanizmlari tahlil qilinadi. Maqolada blogerlar kontentining virusliligi, algoritmlar ta'siri va auditoriyaning reaksiyalari nazariy va amaliy jihatdan ko'rib chiqiladi. Shuningdek, platforma mas'uliyati, kontent nazorati va axborot xavfsizligini ta'minlash choralari ham tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari blogerlik va platformalarda dezinformatsiya tarqalishini chuqur tushunish va unga qarshi samarali strategiyalar ishlab chiqish imkonini beradi.

Kalit so'zlar: Blogerlik, dezinformatsiya, feyk xabar, ijtimoiy tarmoq platformasi, kontent virusliligi, algoritmlar, axborot xavfsizligi.

Аннотация: В данной статье анализируются механизмы распространения дезинформации и фейковых новостей через блогерскую деятельность в социальных сетях. Рассматривается вирусность контента блогеров, влияние алгоритмов и реакции аудитории с теоретической и практической точек зрения. Также исследуются вопросы ответственности платформ, контроль контента и меры по обеспечению информационной безопасности. Результаты исследования позволяют глубже понять процесс распространения дезинформации через блогеров и платформы и разработать эффективные стратегии противодействия.

Ключевые слова: блогерство, дезинформация, фейковые новости, социальная сеть, вирусность контента, алгоритмы, информационная безопасность.

Abstract: This article analyzes the mechanisms of disinformation and fake news dissemination through social media blogging. It examines content virality, algorithmic influence, and audience reactions from both theoretical and practical perspectives. The study also explores platform responsibility, content moderation, and measures to ensure information security. The findings provide a deeper understanding of how disinformation spreads through bloggers and platforms and offer insights for developing effective counter-strategies.

Keywords: Blogging, disinformation, fake news, social media platform, content virality, algorithms, information security.

Kirish

Xxi asrda axborot texnologiyalari va ijtimoiy tarmoqlar jamiyat hayotining barcha sohalariga keng ta'sir ko'rsatmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar nafaqat muloqot va ma'lumot almashish, balki marketing, siyosiy kommunikatsiya va media ta'sir vositasi sifatida ham rivojlanmoqda. Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlarda tarqatiladigan dezinformatsiya va feyk xabarlar global muammoga aylandi.

Blogerlar auditoriya ta'sirini shakllantirishda muhim subyektlar sifatida faoliyat yuritadilar. Ularning kontenti algoritmlar va platformalar mexanizmlari orqali keng tarqaladi. Masalan, TikTok, Instagram va Telegram kabi platformalarda kontent virusliligi va auditoriya jalb qilish darajasi platforma algoritmlari tomonidan aniqlanadi. Shu bois, bloggerlik va dezinformatsiya o'rtasidagi bog'liqlikni tushunish uchun platformalarning texnik va algoritmik jarayonlarini tahlil qilish muhim ahamiyatga ega.

Dezinformatsiya tarqalishi ko'p jihatdan platformalar mexanizmlari va auditoriya psixologiyasiga bog'liq. Algoritmlar quyidagilarga ta'sir ko'rsatadi:

- Kontentning ko'rsatish davomiyligi;
- Viruslilik va trendga kirishi;
- Auditoriyaning o'zgaruvchan qiziqishi va ishtirok darajasi.

Shu bilan birga, platforma mas'uliyati, kontentni nazorat qilish, feyk xabarlarni aniqlash va auditoriyani himoya qilish mexanizmlari ijtimoiy xavfsizlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Maqolaning maqsadi — bloggerlik orqali tarqatiladigan dezinformatsiya mexanizmlarini platformalar nuqtai nazaridan tahlil qilish, kontent virusliligi, algoritm ta'siri va auditoriya reaksiyasini o'rganish. Bu tadqiqot dezinformatsiya tarqalishini chuqur tushunish va samarali chora-tadbirlar ishlab chiqish uchun zamin yaratadi.

Bloggerlik faoliyati va dezinformatsiya

Ijtimoiy tarmoqlarda bloggerlik faoliyati axborot tarqatishning yangi shakli sifatida rivojlanmoqda. Blogerlar nafaqat kontent yaratadi, balki auditoriyaning e'tiborini jalb qiladi va uni iqtisodiy hamda ijtimoiy resursga aylantiradi. Shu jarayonda feyk xabarlar va dezinformatsiya keng tarqalishi mumkin, chunki kontent algoritmlar yordamida tezda keng auditoriyaga yetkaziladi.

Dezinformatsiyaning asosiy xususiyati — u auditoriya ongiga bevosita ta'sir qiladi, ishonchni shakllantiradi yoki buzadi. Blogerlar tomonidan tarqatiladigan axborotning viruslilik darajasi va auditoriya bilan o'zaro aloqasi dezinformatsiya samaradorligini belgilaydi.

Platforma algoritmlari va kontent virusliligi

Ijtimoiy tarmoqlar algoritmlari kontent ko'rinishini va tarqalishini belgilaydi. Platformalar quyidagi usullar orqali feyk xabarlarining tarqalishiga vositachilik qiladi:

- Kontent tavsiyalari: algoritmlar foydalanuvchi qiziqishiga mos kontentni ustun qo'yadi;
- Trend va virallik: mashhur yoki tez tarqalgan postlar algoritmlar tomonidan keng auditoriyaga yetkaziladi;
- Auditoriya faoliyati: like, share va commentlar kontentni yuqori ko'rinishga olib chiqadi;
- Reklama va sponsorlik: platformadagi pullik targ'ibot vositalari kontentni tezroq tarqatadi.

Algoritmlar auditoriya qiziqishini oshirishga qaratilgan bo'lsa-da, feyk xabarlar ham shu mexanizm orqali virusli bo'lishi mumkin.

Blogger va auditoriya o'zaro ta'siri

Auditoriya blogger kontentini qabul qilishda bir nechta psixologik omillarga bog'liq:

- Ijtimoiy ishonch: blogerning obro'siga qarab auditoriya xabarlarini qabul qiladi yoki shubha bilan qaraydi;
- Tasdiqlash biasi: foydalanuvchi o'z fikrini tasdiqlovchi kontentga ko'proq e'tibor beradi;
- Emotsional ta'sir: hissiy jihatdan kuchli xabarlar tezroq tarqaladi va auditoriya e'tiborini jalb qiladi;
- Axborot haddan tashqari yuklanishi: katta miqdordagi kontent auditoriyaning kritik fikrini susaytiradi.

Shu nuqtai nazardan bloggerlar faqat kontent yaratish emas, balki auditoriyani manipulyatsiya qilish imkoniyatiga ham ega.

Platforma mas'uliyati va kontent nazorati

Ijtimoiy tarmoqlar feyk xabarlarining tarqalishiga qarshi mexanizmlarni joriy qilgan:

- Kontent filtratsiyasi: sun'iy intellekt va algoritmlar yordamida feyk xabarlar aniqlanadi;
- Fact-check xizmatlari: mustaqil tekshiruvchilar kontentni tasdiqlaydi;
- Foydalanuvchi bildirishnomalari: auditoriya shubhali kontentni platformaga bildirishi mumkin;
- Ta'lim va ogohlantirish: foydalanuvchilar dezinformatsiyaga qarshi ogohlantiriladi va mediata'lim kampaniyalari tashkil etiladi.

Iqtisodiy va ijtimoiy oqibatlar

Bloggerlik orqali tarqatiladigan dezinformatsiya ijtimoiy va iqtisodiy sohalarga salbiy ta'sir ko'rsatadi:

- Marketing va reklama samaradorligi pasayadi;
- Siyosiy jarayonlar va auditoriya qarorlariga ta'sir qiladi;
- Brend va obro' zarar ko'rishi mumkin;
- Ijtimoiy ong va ishonch susayadi.

Strategiyalar va yechimlar

- Algoritmnlarni optimallashtirish: feyk xabarlarini kamaytirishga yo‘naltirilgan sun‘iy intellekt tizimlari;
- Ta‘lim va mediata‘lim: auditoriya feyk xabarlarini aniqlashni o‘rganadi;
- Platforma hamkorligi: bloggerlar va platformalar kontent sifatini oshiradi;
- Qonuniy mexanizmlar: feyk xabar tarqalishiga qarshi reglament va tartiblar.

Xulosa

Ijtimoiy tarmoqlarda bloggerlik faoliyati va dezinformatsiya masalasi zamonaviy raqamli iqtisodiyot va kommunikatsiya tizimining muhim qismi hisoblanadi. Bloggerlar auditoriya e‘tiborini jalb qilish orqali kontent virisliligini oshiradi va bu jarayon platforma algoritmnlari yordamida yanada tezlashadi. Feyk xabarlar va dezinformatsiya auditoriya ishonchi, brend imidji va ijtimoiy ongga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Platforma algoritmnlari va kontent nazorati mexanizmlari dezinformatsiya tarqalishini kamaytirish va auditoriyani himoya qilishda muhim rol o‘ynaydi. Sun‘iy intellekt, fact-check xizmatlari va foydalanuvchi bildirishnomalari samarali vositalardir. Ijtimoiy ta‘lim va mediata‘lim dasturlari auditoriyaning feyk xabarlarini aniqlash qobiliyatini oshiradi.

Dezinformatsiya nafaqat ijtimoiy, balki iqtisodiy va siyosiy oqibatlarga ham ega. Bloggerlik faoliyati va platforma mexanizmlarini chuqur o‘rganish, samarali nazorat va profilaktika choralari ishlab chiqish ijtimoiy xavfsizlik va axborot barqarorligini ta‘minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Kelajakda sun‘iy intellekt, big data tahlili va avtomatlashtirilgan algoritmnlar dezinformatsiya tarqalishini kamaytirish va kontent sifatini oshirish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, bloggerlik va dezinformatsiya platforma mexanizmi ijtimoiy tarmoqlarda axborot tarqatish jarayonini chuqur tushunish, auditoriyani himoya qilish va raqamli kommunikatsiya tizimlarini samarali boshqarish uchun asosiy ilmiy va amaliy tadqiqot obyekti hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Citron D.K. Cyber mobs, disinformation, and death videos: the Internet as it is (and as it should be) // Michigan Law Review. - Ann Arbor, 2020. - Vol. 118, N 6.
2. Faris, Robert; Roberts, Hal; Benkler, Yochai — Network Propaganda: Manipulation, Disinformation and Radicalization in American Politics (2018).
3. Sander van der Linden — Foolproof: Why We Fall for Misinformation and How to Build Immunity (2023).
4. Holiday, Ryan — Trust Me, I’m Lying: Confessions of a Media Manipulator (2012).